

Державна кваліфікаційна атестація

Про Положення про порядок кваліфікаційної атестації та присвоєння кваліфікації особам, які здобувають професійно-технічну освіту

**Наказ Міністерства праці та соціальної політики України,
Міністерства освіти України
від 31 грудня 1998 року N 201/469**

**Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
1 березня 1999 р. за N 124/3417**

На виконання статті 26 Закону України "Про професійно-технічну освіту"

НАКАЗУЄМО:

1. Затвердити Положення про порядок кваліфікаційної атестації та присвоєння кваліфікації особам, які здобувають професійно-технічну освіту, що додається.
2. Встановити, що Положення про порядок кваліфікаційної атестації та присвоєння кваліфікації особам, які здобувають професійно-технічну освіту, поширюється на професійно-технічні та інші навчальні заклади, підприємства, установи, організації, незалежно від форм власності та підпорядкування, та фізичних осіб, які здобувають у них професійно-технічну освіту.
3. Визнати таким, що не застосовується на території України, "Положение о порядке аттестации и присвоении квалификации лицам, овладевающим профессиями рабочих в различных формах обучения", затверджене Держпрофосвіти СРСР, Держкомпраці СРСР та ВЦРПС (від 13.07.87, N 9/426/21-59).

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства освіти України від 31 грудня 1998 р. N 201/469

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 1 березня 1999 р. за N 124/3417

ПОЛОЖЕННЯ

про порядок кваліфікаційної атестації та присвоєння кваліфікації особам, які здобувають професійно-технічну освіту

1. Це Положення розроблене відповідно до Закону України "Про професійно-технічну освіту" і визначає єдиний порядок організації й проведення кваліфікаційної атестації та присвоєння кваліфікації особам (учням, слухачам, працівникам), які здобувають професійно-технічну освіту в професійно-технічних та інших навчальних закладах, на підприємствах, в

установах, організаціях (далі - навчальні заклади) незалежно від форм власності та підпорядкування.

2. Кваліфікаційна атестація є вихідним або проміжним контролем відповідно у формі державних кваліфікаційних іспитів або кваліфікаційних іспитів на завершальному етапі певного проміжного ступеня навчання й має на меті встановлення готовності осіб, які здобувають професійно-технічну освіту, самостійно виконувати комплекс робіт чи певну роботу з обраної професії, спеціальності та спеціалізації відповідного розряду (класу, категорії).

3. Кваліфікаційна атестація базується на державних стандартах професійно-технічної освіти та врахуванні документів, які регламентують організацію навчально-виробничого процесу в навчальних закладах.

4. Для проведення державних кваліфікаційних іспитів у навчальному закладі створюється державна кваліфікаційна комісія або декілька державних кваліфікаційних комісій у залежності від переліку професій, спеціальностей та спеціалізацій, за якими здійснюється підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації робітників та технічних службовців.

5. Державна кваліфікаційна комісія у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України "Про освіту", "Про професійно-технічну освіту", іншими законами України та нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України, спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері професійно-технічної освіти, міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, які стосуються предмета діяльності, цим Положенням.

6. Склад державної кваліфікаційної комісії та зміни до нього затверджуються наказом керівника навчального закладу, що здійснює підготовку кваліфікованих робітників, за погодженням з відповідним регіональним органом управління професійно-технічною освітою.

Головою державної кваліфікаційної комісії призначається представник роботодавця або замовника підготовки кваліфікованих робітників - керівник, професіонал відповідної галузі виробництва чи сфери послуг; заступником голови - керівник або заступник керівника навчального закладу, членами - старший майстер (майстер) виробничого навчання, викладач з предмету професійно-теоретичної підготовки, працівник, відповідальний за організацію курсового професійно-технічного навчання, та інші представники підприємства, установи, організації, де здійснюється курсове чи індивідуальне навчання на виробництві, у сфері послуг.

Представник навчального закладу, де організується й проводиться кваліфікаційна атестація, не може бути головою державної кваліфікаційної комісії.

При проведенні кваліфікаційної атестації осіб з професій, спеціальностей та спеціалізацій, пов'язаних з роботами на об'єктах з підвищеною небезпекою праці, що перебувають під наглядом спеціально уповноважених державних органів, до складу державних кваліфікаційних комісій включаються представники цих органів.

У разі потреби державна кваліфікаційна комісія може залучати для розгляду питань, що стосуються її компетенції, працівників різних служб підприємств, установ та організацій за погодженням з їхніми керівниками.

Строк повноважень державної кваліфікаційної комісії - до одного року.

7. За особами, які залучаються до роботи у складі державної кваліфікаційної комісії, зберігається середня заробітна плата за основним місцем роботи.

8. Основними завданнями державної кваліфікаційної комісії є:

проведення засідань і прийняття рішень;

додержання норм і положень нормативно-правових актів, що встановлюють зміст і правила проведення кваліфікаційної атестації;

документальне та інформаційне забезпечення кваліфікаційної атестації.

9. Відповідно до завдань державна кваліфікаційна комісія:

встановлює відповідність результатів вихідного або проміжного контролю обсягів і рівня професійних знань, умінь та навичок осіб вимогам державних стандартів професійно-технічної освіти;

визначає, керуючись кваліфікаційними характеристиками професій працівників або кваліфікаційними характеристиками випускників, фактичний рівень кваліфікації й готовності випускників навчального закладу до самостійного виконання робіт з набутих професій, спеціальностей та спеціалізацій і присвоює відповідні розряди (класи, категорії);

готує обгрунтовані рішення й висновки;

вносить, у разі потреби, до органів управління професійно-технічною освітою, навчальних закладів пропозиції щодо поліпшення забезпечення та здійснення підготовки кваліфікованих робітників.

10. Державна кваліфікаційна комісія проводить засідання в терміни, визначені навчальними планами, розкладом проведення державних кваліфікаційних іспитів.

11. До складання державних кваліфікаційних іспитів або кваліфікаційних іспитів допускаються особи, які пройшли відповідно повний або певного проміжного ступеня курс навчання й мають позитивні підсумкові оцінки з усіх навчальних предметів, виробничого навчання та практики.

12. Державні кваліфікаційні іспити включають:

кваліфікаційну пробну роботу;

письмову екзаменаційну роботу (творчу роботу, що її замінює) або дипломну роботу, проект для випускників вищого ступеня вищого професійного училища, іншого професійно-технічного навчального закладу третього атестаційного рівня;

іспит або захист дипломної роботи, проекту в межах вимог кваліфікаційних характеристик.

Кваліфікаційні іспити включають:

кваліфікаційну пробну роботу;

іспити або заліки з предметів професійно-теоретичної підготовки.

Порядок складання державних кваліфікаційних іспитів та кваліфікаційних іспитів визначається Положенням про організацію навчально-виробничого процесу у професійно-технічних навчальних закладах, що затверджене наказом Міністерства освіти України від

18.05.98 N 181 ([z0460-98](#)), зареєстрованим Міністерством юстиції України від 16.07.98 за N 460/2900.

Державна кваліфікаційна комісія розглядає і затверджує результати кваліфікаційних іспитів, що проведені в навчальному закладі в процесі проміжного контролю (поетапної атестації), осіб, які з різних причин не завершили повного курсу навчання й достроково випускаються, та приймає рішення про присвоєння їм кваліфікації відповідного рівня. Державна кваліфікаційна комісія може провести для таких осіб державні кваліфікаційні іспити.

У процесі складання державних кваліфікаційних іспитів у період виконання кваліфікаційних пробних робіт державна кваліфікаційна комісія проводить засідання, на яких:

розглядає підсумкові оцінки успішності, результати виконання кваліфікаційної пробної роботи, виробничу характеристику, щоденник обліку виконання навчально-виробничих робіт, письмову екзаменаційну роботу (творчу, дипломну роботу, проект) та інші матеріали, що характеризують рівень підготовки кожної особи, яка складає іспит;

заслуховує пояснення особи про виконання кваліфікаційної пробної роботи, письмової екзаменаційної роботи (творчої, дипломної роботи, проекту);

проводить усне опитування особи в межах вимог кваліфікаційної характеристики професії працівника або кваліфікаційної характеристики випускника.

13. Обсяги й рівень знань, умінь та практичних навичок осіб, які пройшли навчання з професії, спеціальності та спеціалізації повинні відповідати вимогам кваліфікаційної характеристики професії працівника або кваліфікаційної характеристики випускника та змісту навчальних планів, програм.

14. Державні кваліфікаційні іспити вважаються нескладеними:

у випадку браку в кваліфікаційній пробній роботі з вини особи, яка її виконує;

при невиконанні з вини особи, яка виконує пробну роботу, норм виробітку (часу), встановлених на виконання кваліфікаційної пробної роботи, а також невиконанні особами встановлених виробничих вимог та показників у період складання іспитів;

якщо за результатами іспитів у особи встановлена відсутність знань, які передбачені кваліфікаційною характеристикою професії працівника або кваліфікаційною характеристикою випускника.

15. Рішення державної кваліфікаційної комісії про присвоєння особам кваліфікації відповідного рівня заносяться до протоколу (зразок додається), що підписується головою і членами комісії, а також до документів про здобуття професійно-технічної освіти.

16. Особам, які здобувають професійно-технічну освіту, завершили повний курс первинної професійної підготовки й успішно пройшли кваліфікаційну атестацію, за рішенням державної кваліфікаційної комісії присвоюється кваліфікація "кваліфікований робітник" з набутої професії, спеціальності, спеціалізації відповідного розряду (класу, категорії), і видається диплом встановленого зразка.

17. Особам, які завершили курс професійно-технічного навчання за програмами курсової чи індивідуальної підготовки,

перепідготовки, підвищення кваліфікації з присвоєнням розрядів (класів, категорій) і успішно пройшли кваліфікаційну атестацію, а також тим, що не завершили повного курсу навчання, але за результатами кваліфікаційної атестації їм присвоєно робітничу кваліфікацію, за рішенням державної кваліфікаційної комісії видається свідоцтво встановленого зразка про присвоєння або підвищення робітничої кваліфікації відповідного розряду (класу, категорії).

18. Кваліфікаційні розряди (класи, категорії) з набутих професій, спеціальностей та спеціалізацій, що присвоєні особам за результатами кваліфікаційної атестації, є обов'язковими для всіх підприємств, установ та організацій.

19. Особам, які завершили повний курс навчання в акредитованому вищому професійному училищі, іншому професійно-технічному навчальному закладі третього атестаційного рівня й успішно пройшли кваліфікаційну атестацію, за рішенням державної кваліфікаційної комісії може присвоюватися кваліфікація "молодший спеціаліст" і видаватися диплом встановленого зразка.

20. Особам, яким по завершенні певного ступеня навчання присвоєна кваліфікація відповідного рівня, але вони продовжують навчання в цьому ж навчальному закладі, документи про професійно-технічну освіту не видаються.

21. Особам, які навчалися з професій, спеціальностей та спеціалізацій, пов'язаних з роботами на об'єктах з підвищеною небезпекою праці, що перебувають під наглядом спеціально уповноважених державних органів, разом з документами про професійно-технічну освіту видаються посвідчення про допуск до роботи на зазначених об'єктах.

22. Особам, які навчалися з професій, спеціалізацій, пов'язаних з керуванням транспортними засобами, тракторами та самохідними машинами, навчальними закладами видаються свідоцтва встановленого зразка, які є підставою для складання кваліфікаційних іспитів і отримання в установленому порядку посвідчень на право керування транспортними засобами, тракторами та самохідними машинами.

Присвоєння класів особам, які отримали робітничу кваліфікацію з професій, спеціалізацій, пов'язаних з керуванням транспортними засобами, тракторами та самохідними машинами, проводиться на підприємстві, установі та організації, де працюють ці особи.

23. Органи державного управління професійно-технічною освітою здійснюють контроль за дотриманням порядку кваліфікаційної атестації та присвоєння кваліфікації особам, які здобувають професійно-технічну освіту. Представники цих органів можуть брати участь у роботі державних кваліфікаційних комісій на правах членів комісій.

Начальник управління соціального
партнерства та урегулювання
колективних трудових конфліктів

В.Д.Павлишин

Начальник Головного управління
професійно-технічної освіти

В.П.Романенко